

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovéj a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpených NOVICKÝ advokátska kancelária s. r. o., Františkánska 5, Košice, IČO 47 197 919, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jaroslav Novický, proti platobnému predpisu č. S72-040422-0001 na zaplatenie správneho/súdneho poplatku zo 4. apríla 2022 a postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 2/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. mája 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) platobným predpisom č. S72-040422-0001 na zaplatenie správneho/súdneho poplatku zo 4. apríla 2022 (ďalej len „platobný predpis“) a postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 2/2022 (ďalej len „namietané konanie“). Navrhujú platobný predpis zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledovný stav veci: Sťažovatelia sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 27 C 2/2022 žalobou podanou 21. januára 2022 domáhajú zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Dňa 4. apríla 2022 okresný súd zaslal sťažovateľom výzvu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 4 640 eur za žalobu (ďalej len „výzva“) spolu s platobným predpisom.

II. Argumentácia sťažovateľov

3. Proti napadnutému platobnému predpisu a postupu okresného súdu v namietanom konaní podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je následkom nezákonného opatrenia okresného súdu, za ktoré možno považovať vyrubenie súdneho poplatku vo výške, ktorá nemá oporu v zákone. Sťažovatelia považujú „*Prípis a Platobný predpis v celom rozsahu za nezákonné*“. Nesúhlasia s postupom okresného súdu, ktorý za základ pre výpočet súdneho poplatku vzal všeobecnú hodnotu spoluvlastníckych podielov sťažovateľov, a nie všeobecnú hodnotu spoluvlastníckych podielov žalovaných, a to bez akéhokoľvek ďalšieho odôvodnenia jeho postupu alebo odpovede na vyjadrenie sťažovateľov zo 7. februára 2022. Opatrenie a postup okresného súdu preto považujú za svojvoľné a arbitrárne. Súdny poplatok vyrubенý okresným súdom uvedeným postupom nemá žiadnu oporu v zákone, navyše je v rozpore s gramatickým a logickým výkladom zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Okresný súd vôbec neprizeral na osobitosti žaloby a neskúmal, ktoré spoluvlastnícke podiely sú sťažovateľmi žiadané, teda k prechodu ktorých žaloba smeruje.

b) S ohľadom na znenie § 7 ods. 9 zákona o súdnych poplatkoch sťažovatelia uvádzajú, že jediný ústavne konformný výklad a aplikácia je v tomto konkrétnom prípade taká, že základom súdneho poplatku je cena spoluvlastníckych podielov žalovaných. Takto vypočítaný súdny poplatok by bol vo výške 2 743,50 eur.

c) Za nezákonné považujú sťažovatelia aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 Co 638/2013 zo 16. mája 2014, ktoré hoci nie je predmetom ústavnej sťažnosti, pravdepodobne tvorí všeobecný základ pre okresný súd vždy, keď rozhoduje vo veci žaloby podanej podľa § 142 Občianskeho zákonníka, bez ohľadu na obsah žaloby a jej petit. Predmetným uznesením došlo k značnému odklonu od predošlej ustálenej rozhodovacej praxe, a to bez toho, aby bol tento odklon akokoľvek odôvodnený. Týmto neodôvodneným odklonom ostávajú opomenuté dôležité súdne rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, ktorými sú stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR č. k. Sc 2/82 z 12. októbra 1982, publikované pod R 33/82, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 M Cdo 10/2009 z 29. marca 2011, v zmysle ktorých ak navrhuje žalobca zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva príkazaním vecí za primeranú náhradu jemu ako jednému alebo niektorým spoluvlastníkom, je tu predmetom poplatkového úkonu cena spoluvlastníckeho podielu patriaceho žalovanému, ku ktorému prechodu na žalobcu smeruje v takomto prípade žaloba.

d) V prípade vzniku pochybností pri výklade a aplikácii právnej normy, ktoré okresný súd nevedel odstrániť a s ktorými sa nevedel argumentačne vysporiadať, mal postupovať takým spôsobom, aby bol súdny poplatok vyrubенý v prospech poplatníka, teda menší.

e) Opatrenie okresného súdu je excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces a zároveň ide aj o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a to všetko je odôvodnené tým, že okresný súd, síce len podľa ústných informácií, opakovane nesprávne aplikuje znenie právnej normy § 7 ods. 9 zákona o súdnych poplatkoch bez akéhokoľvek odôvodnenia, čím opakovane zasahuje do základných práv a slobôd

dotknutých subjektov. Prax a postup všeobecných súdov v celoslovenskom rozmere spôsobuje porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodovania, keď je známe, že všeobecné súdy postupujú v týchto sporoch úplne odlišne, čo má za následok absolútny zásah do legitímnych očakávaní účastníkov daného konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) platobným predpisom a postupom okresného súdu v namietanom konaní v súvislosti s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, keď sťažovatelia nesúhlasia so spôsobom, akým okresný súd interpretoval a aplikoval § 7 ods. 9 zákona o súdnych poplatkoch, a zastávajú názor, že v ich veci mala byť základom poplatku cena spoluvlastníckeho podielu žalovaných.

5. Ústavný súd už viackrát vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ neskončeného súdneho konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

6. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

7. Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu v súvislosti s nesprávnym vyrubení súdneho poplatku za žalobu ústavný súd poukazuje na § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sa poplatok vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu. O vrátení poplatku rozhodne i bez návrhu súd, ktorý bezdôvodne zaplatený poplatok prevzal. Podľa citovaného ustanovenia majú sťažovatelia možnosť domáhať sa vrátenia podľa nich nesprávne vyrubeneho a nimi zaplateného súdneho poplatku.

Rovnako má okresný súd možnosť *ex offio* rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku po prípadnom zistení, že bol zaplatený v nesprávnej výške.

9. Vzhľadom na uvedené bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal podrobnou sťažnostnou argumentáciou sťažovateľov a v nadväznosti na to ústavnou súladnosťou postupu okresného súdu, možno konštatovať, že vo veci sťažovateľov ide o také namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré je ešte napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu. V ďalšom štádiu konania môžu sťažovatelia uplatniť procesné oprávnenie (návrh na vrátenie súdneho poplatku), ktoré im právny poriadok na ochranu uvedených práv poskytuje, v ktorom môžu uplatniť argumentáciu použitú v ústavnej sťažnosti, s ktorou sa bude musieť všeobecný súd vysporiadať. Z uvedeného dôvodu je podaná ústavná sťažnosť neprípustná pre nevyčerpanie účinných prostriedkov nápravy [§ 56 ods. 2 písm. d) spolu s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

10. V danom prípade sťažovatelia tiež napádajú platobný predpis, ktorý už len z povahy veci nie je spôsobilý porušiť sťažovateľmi označené práva, keďže ním nie je poplatníkovi (v tomto prípade sťažovateľom) ukladaná povinnosť zaplatiť súdny poplatok. V prípade platobného predpisu na zaplatenie súdneho poplatku ide totiž iba o administratívny úkon súdu, ktorým sa poplatník informuje o údajoch potrebných na vykonanie peňažnej úhrady súdneho poplatku.

11. Na základe uvedeného je teda už na prvý pohľad zrejmé, že platobný predpis nepredstavuje rozhodnutie alebo iné opatrenie, ktorým by okresný súd sťažovateľom ukladal poplatkovú povinnosť, a preto ním nemožno zasiahnuť do nimi označených práv podľa ústavy a dohovoru.

12. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade neexistuje žiadna vzájomná príčinná súvislosť medzi platobným predpisom okresného súdu a namietaným porušením práv sťažovateľov. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu